

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1. V. corpus Christi glorio sum habuerit omnes partes solidas corporis
humani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

maxime intrinseca est corpori, & ab illa maxime pendent omnes corporis facultates. Quantitatis autem perfectio in tribus potissimum videtur consistere, scilicet, in perfecto, ac completo numero omnium partium corporis humani, perfectaque singularium partium magnitudine, ex qua resultat debita totius corporis moles, ac denique debita integritas compositio, & continuatio huiusmodi partium.

SECTIO I.

Verum corpus Christi gloriosum habuerit omnes partes solidas corporis humani.

Primum omnium certum de fide est, Christi Domini corpus surrexisse integrum, ac perfectum. Quod probari potest testimoniis, & rationibus, quibus priori tomo disput. 15. section. 6. probauimus, assumptisse Verbum diuinum in Christo naturam nostram integram, sicut eam in Adamo plantauit. Quia factus est homo perfectus, ac integer, non mancus, & mutilus. Hoc enim licet fuerit verum in statu mortali, multo tamen magis in statu gloriæ. Tum quia (vt Athanasius dixit libr. de incar. Verbi, eiusque corporali aduentu) *corpus, in quo Christus resurrexit, non alterius cuiusquam, sed ipsiusmet vite corpus fuit, & ideo cum omni integritate resurrexit.* Nam sicut in prima assumptione propter Verbi maiestatem, non decuit assumi corpus mancum, aut mutilum: ita etiam neque in resurrectione, cum eadem perseverauerit vnio ad Verbum, & præterea adiuncta fuerit perfectio gloriæ, quæ naturalem hanc perfectionem supponit. Tum præterea, quia (vt dixit Greg. Nyssenus orat. 1. de Resurrect.) *Christus id, ad quod erat iterum reuersurus per resurrectionem, quidquid iacebat vna secum exciuit, sed in sepulcro iacuit integrum corpus, sicut erat viuum, quia in passione nullum membrum est illi abscissum, sicut neque eos aliquod contrafactum est.* Constat igitur, resurrexisse corpus Christi integrum, ac perfectum, atque adeo omnibus partibus solidis constans. Voco autem partes solidas eas, quæ ab humoribus distinguuntur, de quibus sectione sequenti dicendum est. Vnde sub his partibus comprehenduntur, in primis omnes illæ partes, quæ anima rationali informantur, de quibus nulla potest esse controuersia. Comprehenduntur quoque dentes, & ungues. Eiusmodi namque probabile est informari anima, & certum, requiri ad corporis integritatem, & ad aliquas actiones connaturales homini. Deinde idem dicendum de barba & capillis capitis. Nam licet de his maius dubium sit, an informantur anima: certum tamen est, plurimum conferre ad ornatum, & complementum humani corporis. Præterea idem est de intestinis, quæ etiam sunt partes solidæ, & sine vlla dubitatione ab anima informantur, & ad integritatem naturalem humani corporis requiruntur. An vero essent vacua, vel quibus substantiis plena, dicemus sectione sequenti. Et confirmantur hæc omnia. Nam in omnibus hominibus resurgentibus ad gloriam omnes hæ partes instaurabuntur, quia *capillus de capite eorum non peribit, vt late tractat August. in Enchirid. cap. 87. & sequentibus, & libr. 20. de Ciuit. cap. 19. & Theologi in 4. d. 44. vbi D. Thom. q. 1. art. 2. optimam rationem affert.* Quia corpora Beatorum reparantur ad perfectionem vltimam consequendam ergo oportet, vt in substantia sua integra, ac perfecta restituantur: ergo multo magis hoc fuit necessarium in Christo, cuius corpus non solum reparabatur per resurrectionem, vt vltimam perfectionem gloriæ consequeretur: sed etiam, vt esset exemplar omnium, quæ similem perfectionem erant consequutura, tãquam corpus ipsius Dei proprium. Accedit, quod propter infinita merita multo magis debebatur Christo hæ perfectio, quam alijs.

Solum potest hoc loco vulgaris illa quaestio desiderari, an in corpore Christi post resurrectionem

Fr. Suarez. tom. 2.

A fuerit præputium, quod in circumcisione abscissum est. Et ratio dubitandi esse potest: quia præputium Christi dicitur adhuc esse in terris. Innocentius enim tertius li. 4. de mysterijs Missæ refert, in Later. Basilica referuari, quod etiam nunc habet Romana traditio. Est enim in Lateranensi templo quidam locus sacer, qui propter multitudinem, & excellentiam reliquiarum, quæ in eo adseruantur, Sancta Sanctorum vocatur: ibique præputium Christi esse dicitur, translatum porro tempore Caroli Calui ex Aquisgranensis ciuitate, vbi (eodem autore Innocentio) Carolus Magnus illud collocauerat, sibi per Angelum Ierosolyma delatum. Et confirmatur, quia sicut in corpore Christi resurgentis manserunt vulnera clauorum, & lanceæ, salua corporis integritate, ac perfectione: ita potuit manere cicatrix illa circumcisionis, igitur non fuit necessarium præputium iterum assumi.

Et in reuelationibus Sanctæ Brigittæ lib. 6. c. 102. refertur: B. Virginem Brigittæ reuelasse, se vsque ad mortem suam particulam illam seruasse: & tunc Euangelistæ Ioanni eam tradidisse, ipsumque reliquisse eam successoribus suis: postea vero fideles eam in loco occulto reposuisse, in quo delituit, donec per Angelum manifestata esset.

Nihilominus dicendum est, in corpore Christi Domini resurgentis esse præputium. Ita sentiunt Theop. Luc. 1. Bona. in 4. d. 12. & Supplementum Gab. in 4. d. 44. q. 1. & Medina hic art. 2. existimat esse rem certam, quamuis Turcremata in c. Inuitat. de consecrat. d. 2. & Syluest. in rosa aurea, rem sub dubio relinquant. Ratio autem nostræ sententiæ est. Quia præputium est particula humani corporis ad eius integritatem aliquo modo pertinens: ergo non deest nunc corpori Christi in calo. Quia esset aliqua imperfectio, cuius nulla sufficiens causa fingi potest. Nam, quod maneat cicatrix vulneris in circumcisione accepti, vel non est necessarium, vel certe fieri potuit sine diminutione, & defectu alicuius partis. Item Adam, & alij Beati habebunt integra corpora absque defectu huius partis. Quod enim quidam dixerunt (vt hic Medina refert) omnes Beatos habituros circumcisa corpora, fabulosum est ac Iudaicum, & de ijs, præsertim qui in hac vita circumcisi non fuerunt, est prorsus incredibile. Cur enim humanum corpus non habebit in beatitudine omnem illam naturalem perfectionem, & substantialem integritatem, quam in prima creatione habuit, & in statu innocentie haberet? Aut cur potius virile corpus, quam femineum ex parte aliqua mutilum futurum erit? Quod si in aliquo futurum est integrum, & sine villo defectu, maxime in Christo.

Ad traditionem ergo, seu historiam referentem particulam illam præputij Christi seruari hætenus in Ecclesia, Innocentius supra in dubium illam reuocat. Nam dicit, totum hoc esse Deo committendum. Supplementum autem Gabrielis dicit, probabile esse simul manere in terra, & in corpore Christi, in quo informatur anima rationali, & viuunt: in terra vero est inane. Sed mihi non videtur hoc credibile, nõ quod existimem implicare contradictionem, sed quia nulla est causa tanti miraculi, nec probabile fundamentum, vt illud credatur. Bonauentura igitur supra, dubio secundo circa textum Magistri respondet, fortasse in præputio non fuisse aliquid pertinens ad veritatem humanæ naturæ, vel (si aliquid fuit) illud fuisse reassumptum: aliquam vero materialem partem conseruatam esse pro deuotione fidelium. Mihi tamen dicendum occurrit, particulam illam præputij formaliter (vt sic dicam) esse de integritate corporis, non vero materialiter, id est, vt constans ex illa indiuidua parte materiæ, ex qua constabat præputium in circumcisione abscissum, iuxta doctrinam generaliter supra datam de veritate resurrectionis. Vbi ex sententia Augustini, &

¶ u a

Diui

Corpus Christi in regnum ac perfectum resurrexit. Athanasius.

Greg. Nyss.

Luc. 21.

August.

D. Thom.

Dubium.

Inno. 3. Pag.

Responsio: In corpore Christi resurgentis præputium est. Theodor. Bonauent. Sup. Gab. Medina. Turcremata.

Inno.

Sup. Gab.

Bonauent.

Responsio: ad obiectionem.

Diui Thomæ diximus, non esse ad veram resurrectionem simpliciter necessarium, vt omnes partes materiales corporis ex eisdem numero partibus materiæ constet, ex quibus prius constabant: sed sat esse, vt rotum constet ex eadem materia tota, & ad maiorem perfectionem satis etiam esse, vt principales partes, seu organice omnino eadem sint, & ex eadem materia. Quod vero minima aliqua materialis pars interdum ex alia materia suppleatur, nihil obstat tam veritati, quam perfectioni resurrectionis, præsertim si illam materiam fuit aliquando pars eiusdem corporis. Sicigitur in præsentī dici potest corpus resurgens habuisse præputium formatum ex aliqua parte materiæ illius, quæ aliquando fuit in corpore Christi, & per continuam nutritionem resoluta fuerat: particulam vero illam, quæ in circumcissione abscissa fuerat, relictam esse in terris ad fidelium deuotionē. Hoc modo & saluatur perfecta integritas corporis Christi resurgentis, & fides humana adhibetur traditioni afferenti, Christi præputium manere in terris. Neque in hoc apparet vlla difficultas, vel inconueniens. Nam etiam illam particulam tempore infantiæ abscissa non constabat ex tota materia necessaria, vt restitueretur in ea quā titate, quam corpus perfectæ magnitudinis requirit. Oportebit ergo addere aliquid materiæ, id scilicet, quod in vitæ progressu acquisitum esset per nutritionem. Rursus illam particulam materiæ, quæ constabat præputium in infantiā, fortasse si tunc non fuisset abscissa, per cōtinuam vitæ nutritionem fuisset resoluta, sicut de materia aliarum partium est verisimile, ergo non oportuit assumere præputium ex illam materiam. Et hoc est satis ad rem incertam, dummodo certo constet, Christi corpus in cælo hac parte non carere.

SECTIO II.

Quomodo in corpore Christi glorioso, vulnere cicatrices, salua eius integritate, ac perfectione permanserint.

Hæc dubitatio oritur ex dictis sectione præcedenti, duplici ex capite. Primo, quia de integritate, ac perfectione humani corporis est partium continuas, sine qua nec integritas, neque soliditas perfecta potest intelligi. Sed, si in manibus, pedibus, ac latere manserunt hiatus vulnerum, non potuerunt illæ partes esse continuæ: ergo neque haberent debitam integritatem. Et hæc difficultas potissimum apparet in arterijs, neruis, ac venis. Nam horum continuas maxime necessaria est ad contiendum sanguinem, & spiritus, & vt deriuentur, fluantque per corpus: denique ad motionem, & vsum partium organicarum. Secundo, quia necesse est, vt desint aliquæ partes carnis, & neruorum, aliaque similes, quibus illa foramina opplenda forent: ergo non est corpus omni ex parte completum. Antecedens patet, quia de facto illa vulnera non replentur carne, neruis, &c. & aliis partibus nihil est additum. Oportuisset enim aut deniores fieri, quam natura sua postulent, aut aliunde deformiter augescere: vtrumque autem est contra perfectionem illius corporis. In contrarium autem est, quia Ioann. 20. dicitur Christus, vt Thomam ad fidem reuocaret, in manibus ac latere vulnerum ostendisse vestigia.

In hac re propter prædictum locum Ioan. de fide certum est, seruatas esse in corpore Christi resurgentis quinque vulnerum cicatrices. Nam, licet Ioannes non faciat expressam mentionem pedum, tamen vniuersa Ecclesia semper intellexit, ita esse locum hunc explicandum, sicut & ab vniuersis Patribus expostus est. Quia fere eadem est ratio pedū, ac manuum. Quod vero Christus tantum manus, & latus ostendit;

in causa fuit, quia Thomas solum fecerat mentionē manuum, ac lateris, quādo in sua incredulitate persistens dixerat, *Nisi videro in manibus eius fixuram clauorum, &c.* tamē reuera sub manibus, & latere, etiam pedes comprehendere voluit. Adde, Lucam, dū narrat eam apparitionem quam refert Ioann. ca. 20. cū Christus ingressus est ianuis clausis ad discipulos, Thoma absente dicere, ostendisse Christum discipulis manus ac pedes: cum tamen Ioannes dicat ostendisse eis manus, & latus: ergo signum est, sub his vulneribus omnia comprehendi. Sit ergo certum, mansisse post resurrectionem omnia.

Secundo est certum has cicatrices non fuisse apparentes, aut pro illo tantum tempore, quo se discipulis Christus ostendebat effictas: sed ab instanti resurrectionis vere in Christi corpore permansisse, perpetuoque duraturas. Ita explicant hoc mysterium Ignat. Epistola. 10. Smyrnenfes. Hilarius. libr. tertio de Trinitate, Iustin. Dialog. cum Triph. Dionys. capite septimo de celest. hierar. Leo Papa sermone primo de resurrectione, Augustin. epist. 40. quæst. 1. & libr. 2. de Symbolo ad catechumenos, cap. 8. & libr. 2. de ciuitate cap. 20. Ambros. & Beda Luc. vltim. Cyril. Alexand. libr. 12. in Ioann. cap. 58. & Ierosolymitan. cat. 14. Athanas. Epist. ad Episcopus, & oratione contra Arianos, in hoc dictum. *Ex Deo Deus est Verbum*, circa finem; Gregor. homilia. 26. in Euangelia, & omnes interpretes Ioann. 20. Ratio est, primo, quia cum stigmata vulnerum ostensa sint à Christo in veritatis testimonium, debuerunt esse vera, & non ficta. Item cum Christi corpus resurrexerit immortale, & impossibile, nullam postea mutationem seu alterationem in propria substantia, & quantitate, pati debuit. Ergo sicut vera ostendit stigmata vulnerum, ita à principio resurrectionis ea habuit, ac perpetuo retinet. Vnde Cyrillus Alexandrinus supra colligit, Christum eas cicatrices secum attulisse in cælum ex illo Zacha. 13. *Quid sunt plage istae in medio manuum tuarum?* & dicit: *Hic plagatus sum in domo eorum: qui diligebant me.* Item ex simili interrogatione Isai. 36. *Quis est iste, qui venit de Edom, tinctus vestibus de Bosra?* & infra, *quare ergo rubrum est vestimentum tuum?* Quæ loca de hoc mysterio interpretatur etiam idem Cyrillus, in Exegeti ad Acacium, quæ habetur in Concilio Ephesino tomo 6. ca. 16. & in Isaiam ibidem Hieronym. exponit interrogationem hanc inductam esse ab Angelis, Christo in cælum ascendente. Augustinus etiam supra affirmat, Christum venientem ad iudicium, allaturum hæc stigmata, eaque suis inimicis ad eorum confusionem ostensurum. Et in hunc modum interpretatur illud Zachar. *Aspiciens ad me, quem confixerunt.* Quod eodem modo exposuit idem August. lib. 20. de Ciuitate. ca. 30. & lib. 1. de Trinitate capite decimo tertio. Hier. Theodoretus Rupertus in eundem locum; Leo Epist. 97. ad Leonem Augustum, vbi Chrysostomum in eandem sententiam adducit homilia de cruce, & Dubium latrone c. 6.

Difficultas vero superest, primo in explicando, qualia fuerint hæc vulnerum stigmata. Duobus enim modis possunt intelligi, primum vt vere manserint in manibus Christi foramina clauorum, & similiter in pedibus, & latere. Alio modo, vt omnes partes reuera fuerint integræ, continuæque manserint tamen ibi signa aliqua, & vestigia vulnerū. Hoc enim posteriori modo videtur exponere Augustinus dicta Epistola quadagesima nona, & aliis in locis, quæ retulimus. Dicit enim, Christum post resurrectionem non vulnera monstrasse dubitantibus, sed cicatrices, quæ tūc falsæ fuissent, si nulla vulnera percussissent, & neque ipsæ essent, si eas esse noluisse. In eadem sententiam referri possunt, qui hæc vocant *stigmata: vestigia, notas*, aut *cicatrices vulnerum*, Greg. vterque, Cyril. & alij. Atque huic explicationi fauent rationes dubitandi initio positæ.

Ceterum

Particula
præputij
Christi
circumcissio-
ne abscissa in
Latere, nensi
Basilica ad-
seruari cre-
ditur.

Ioan. 20.
Luc. 24.

Cicatrices
vulnerum
in corpore
Christi glo-
rioso non ap-
parentes, sed
vera.

Ignat.
Hilar.
Iustin.
Dionys.
Leo Papa
August.
Ambros.
Beda.

Cyril.
Cyr. Iero.
Athanas.
Greg.
Cyril. Alex.

Zach. 13.

Con. Ephes.
Hieronym.

August.

Zach. 12.

Hieronym.
Theodor.

Leo Papa
Leo Papa
Dubium

August.

Greg.
Cyril.

Ioan. 20.
In corpore
Christi glo-
rioso quinque
vulnerum
cicatrices
permanserunt.